

Frostenson förlåter inte

I *A Andra tankar* återvänder **Katarina Frostenson** till poesin efter *K* och *F* i vad hon kallar prosans städ. Det är en återkomst av en poet som har klätt av sig krigsrustningen och lagt ner sina vapen men som ändå fortsätter sin strid.

K, *F* och *A* är det initialer? **Katarina/Frostenson/Arnault?** [Titlarna K](#) och [F ger](#) också associationer till **Franz Kafka** som hon ofta hänvisar till. Anknyter Frostenson själv till sitt andra namn **Alma** som hon säger sig använda ibland i vardagliga situationer. *A som i Alma* tolkar jag som ett sätt för Frostenson att känna sig fri och pånyttfödd men inte minst ett sätt att komma undan sina välkända initialer och därmed tillhörande kändisskap.

K, *F* och nu *A Andra tankar* handlar alla tre om det hon benämner Katastrofen. Stormen. Förödelsen. Ett liv som blivit ödelagt, slaget i spillror, draget ner i smutsen och förvisats från de upphöjdas skara. Det är hela trilogins utgångspunkt i denna s k *Tronfallssvit*. Men *A Andra tankar* skiljer sig en hel del från både *K* och *F*. Inte för att Frostenson de facto har kommit på några andra tankar. Hon skriver fortfarande om det som hon menar är ett veritabelt justitiemord av maken och inte minst om fallet för dem båda som blev följderna. Hur hon blev paria, utstött, hur hon förlorade både sin position, sin stol i Svenska Akademien och en hel del vänner.

I en smärtsamt vacker dikt till minne av vännen eller före detta vännen **Kristina Lugn** visar Frostenson hur traumat av den livsomvälvande orättvisan skaver och tär på henne.

...vi förlorade varann

för gott

för ont – den stormen var så hård...

...lät oss skingras

när stormen som slet sönder våra band och bröt isär

vingpar kom, skrev du: Vi springer runt som hönor utan huvud

det här är verkligen ett blodigt generationsuppror...

ett krig var det

förgörande

min vän...

Ett viktigt genomgående tema är frågan om skam och skuld. *Hur kan en människa överhuvudtaget vara skyldig?* Det är en återkommande fråga som hon hämtat från Kafkas *Processen*. Utöver frågorna om skam och skuld kretsar A kring identitet. Vem blir man efter ett trauma? Gång på gång gestaltas och analyseras den personliga katastrofen – fallet från en hög plats till en låg.

Utfallen mot deras fiender är fortfarande många men inte lika vredgade som tidigare. Den här gången serveras de dessutom i form av poesi, inte prosa. Precis som i *K* och *F* utgår dikterna från att maken är oskyldig. Den övertygelsen genomsyrar allt, hela det liv som skrivs fram. Sanningen i Frostensons värld är fortfarande att ett skändligt brott har begåtts och de ytterst skyldiga är medierna, konspiratörerna, upprorsmakarna. De som ledde drevet.

Med lån från **Marina Tsvetajeva, Franz Kafka, Fjodor Dostojevskij, Paul Celan, Nelly Sachs** och **Anna Achmatova** men också från **Sokrates** och **Rousseau**, försöker hon febrilt befästa sin plats där hon hör hemma, högt ovanför förnedringen.

Sokrates slöt upp som vittne

till det olustiga följet

gick en stund vid sidan av mig, sa

"huvudlösa, ja

och

fjärran allt förnuft

ja, ja – i denna värld där flocken härskar

som den gjort rakt genom tiden

som alltid är sig lik

och orätt finns

förtal går hem hos mängden försvara sig

ja

nej"

Lyckan i Frostensons värld består i att vara upphöjd och utvald. Konstens storhet och livet i den höga sfären ses som det mest eftersträvansvärda. Aldrig vill hon befinna sig i den vilda hopens skrämmande, skanderande gemenskap, de som jagar syndare i flock. Ett genom historien återkommande fenomen. Här är det lätt att förstå och dela hennes raseri och sorg. Ingen människa, oavsett hur usel eller förtappad, borde någonsin utsättas för sådana drev.

Dikterna med sitt vackra och exakta språk bär också alla på en stor och tung sorg. Vreden finns förstås där, men även stråk av tillförsikt och ro. En av höjdpunkterna är kärleksdikten *Sen kärleken* där Frostenson tar hjälp av och avstamp i **Bee Gees** gamla slagdänga *How deep is your love? (Cause we're living in a world of fools Breaking us down when they all should let us be We belong to you and me)*.

och den stora frågan

hur det går för två sammanvuxna att skiljas så

som sker då den ena sover med annan

Hon konstaterar att det är smärtsamt. Det finns ingen förlåtelse för svek. Bara att acceptera, se och gå, eller att innefatta helvetet som är.

Vi lever i ett sakta efteråt skriver Frostenson. Striden är förlorad, livet som det var är *en tid som är över nu* och hon ser tillbaka på det hon kallar för *världen av igår*. Bara att resa sig och gå, lämna allt det gamla.

orättvisan är

i världen är den

den är stor, den drabbar en

ingen blir inte säll av gråt för det

och mot förtalet hjälper inga ord

så så: tänk inte mer att det är hemskt

det som har hänt har hänt, tänk

det som följer ska jag följa

se

vad nederlaget ger

Det finns flera oerhört starka dikter i A. Allra bäst blir Frostensons poesi när hon låter händelsen, katastrofen, stormen bara vara ett faktum att förhålla sig till, mitt i livet. En vardag i *detta oformliga bergs skugga*. Förödelsen finns ju där, men mer som en bakgrund, på avstånd.

A är både fylld av njutning och en svår och stundtals rent smärtsam läsning. Sorg. Resignation. Acceptans. Här tydliggörs och blottläggs livet för en utsatt människa i kris som är fast och orubblig i sin egen konstruerade verklighet.

Men A är inte bara **ett försvarstal**, den bär också vidare, framåt, bort från det som varit. Kriget är slut. Nu väntar resten av livet. Poeten är tillbaka. Med sin enorma integritet och sin starka tro på konstens självständiga kraft. Katarina Frostenson faller aldrig ner på knä. Högre viker hon inte en tum. Hon fortsätter, men utan att förlåta.

Heléne Nellvik

Omslagsbild Papillon (1910) av Odilon Redon (Museum of Modern Art, New York)

Läs recensionerna av

[K](#)
[F en Färd](#)

A Andra tankar

Katarina Frostenson

Bokförlaget Polaris

